

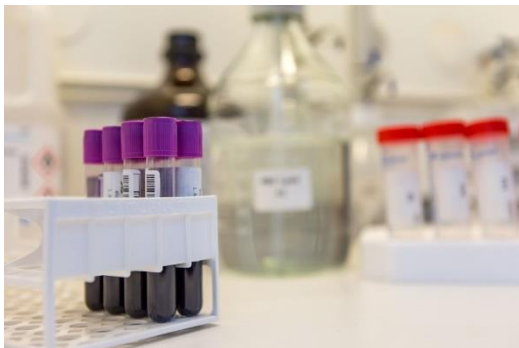
Kāds man būs labums no piedalīšanās?

Jums būs unikāla iespēja:

1. **Uzzināt vairāk par savu saslimšanu** un organisma īpatnībām regulārās vizītēs.
2. **Saņemt izmeklējumus un to rezultātus**, kas neietilpst standarta aprūpes procedūrās T2D pacientiem Latvijā, **bez maksas**.
3. **Palīdzēt citiem** pacientiem, lai personalizētu terapijas ielietošanu nākotnē.

Iesaistīšanās process un pētījuma norise:

Plānotais pētījuma ilgums ir 9 - 10 mēneši, kuru laikā ir paredzēta viena telefonintervija un trīs vizītes pie ārstējošā endokrinologa klātienē. Pētījuma ietvaros tā dalībnieki nodod asins, fēču paraugus un kopā ar ārstu anketu formā sniedz ar slimības norisi saistītus klīniskos datus.

Datu aizsardzība

Pētījuma dalībnieka konfidencialitāte tiek nodrošināta atbilstoši "Vispārīgās datu aizsardzības regulai 2016/679" un „Fizisko personu datu apstrādes likumam“.

Riski

Dalība pētījumā neietekmē ārstējošā endokrinologa lēmumu par terapijas stratēģijas izvēli, kā arī atteikšanās no dalības pētījumā neietekmē ārstēšanās gaitu un kvalitāti.

Kontakti

Valsts iedzīvotāju genoma datubāze
Latvijas Biomedicīnas pētījumu un studiju Centrs
Adrese: Rātsupītes iela 1 k1, Rīga, LV-1067
Epasts: vigdb@biomed.lu.lv
Tārunis: **+371 67473083**
Fax: +371 7442407

Latvijas Biomedicīnas
pētījumu un studiju centrs
biomedicīnas pētījumi un izglītība no ģenētiem līdz cilvēkam

VALSTS IEDZĪVOTĀJU
GENOMA DATUBĀZE

Kas ir OPTIMED?

Otrā tipa cukura diabēta farmakoģenētiskais un klīniskais pētījums (OPTIMED) Valsts Pētījumu programmas ietvaros jau kopš 2010. gada noris sadarbībā ar Latvijas slimnīcām un ārstu praksēm, lai izveidotu klīniski labi raksturotu, ilgstoši apsekotu pacientu kohortu un ievāktu atbilstošu bioloģisko paraugu un asociēto klīnisko datu kolekciju.

Pētījuma mērķis ir veikt plaša spektra metformīna darbības mehānismu pētījumus, analizējot no asins šūnām izdalītu ģenētisko materiālu un zarnu mikrobioma paraugus.

Šobrīd pētījumā ir iesaistīti vairāk nekā 450 2. tipa cukura diabēta pacienti, kas ir veicinājis jaunu antidiabētiskās terapijas ģenētisko marķieru identificēšanu. Attīstoties 2.tipa cukura diabēta padziļinātai izpētei un pētījuma virzienu daudzveidībai, radusies nepieciešamība iesaistīt tieši **pirmreizēji diagnosticētus 2.tipa cukura diabēta pacientus, kuri vēl nav uzsākuši medikamentu lietošanu un iegūt klīniski pilnīgus datus par terapijas izmaiņām laika gaitā.**

Kas tiks pētīts manā paraugā?

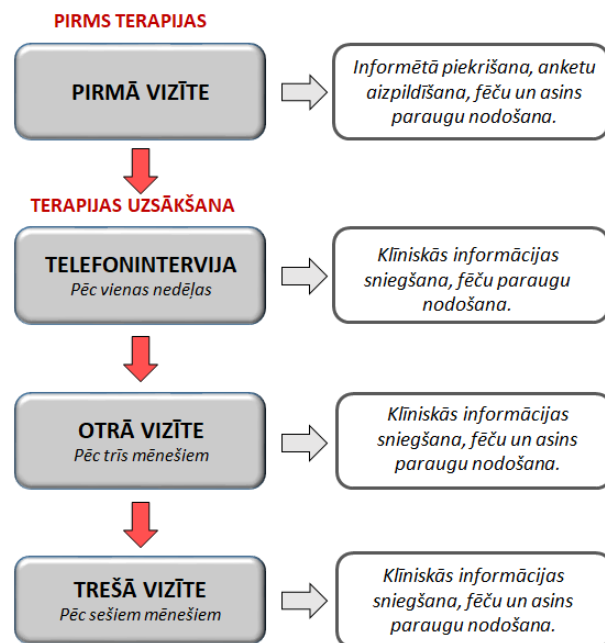
Jūsu nodotie paraugi tiks izmantoti, lai pētītu dažādus ar 2.tipa cukura diabēta attīstību un terapiju saistītus faktoros. Jūsu asins paraugi tiks izmantoti, lai veiktu bioķīmiskās analīzes (piemēram, novērtētu Jūsu glikozes līmeni asinīs, aknu un nieru darbību u.c.), kā arī lai meklētu potenciālus ģenētiskos marķierus, kas ietekmē atbildes reakciju uz terapiju (efektivitāti un blakusparādības). Izmantojot Jūsu nodotos fēču paraugus tiks analizēts zarnu trakta mikroorganismu sastāvs, funkcijas un mijiedarbība ar Jūsu veselības stāvokli un terapiju.

Kā tiks glabāti mani paraugi un saistītie dati?

Pētījuma laikā iegūtais bioloģiskais materiāls un ar to saistītā informācija tiek nodota Valsts iedzīvotāju genoma datubāzei, kuras mērķis ir uzkrāt informāciju par Latvijas iedzīvotāju iedzimtības nesējiem jeb gēniem un vides faktoriem, kas ietekmē slimību attīstību, vienotā datubāzē. Saņemtie paraugi un dokumenti Genoma Datubāzē tiek kodēti, aizvietojo visus personas datus (vārdu, uzvārdu, personas kodu un adresi) ar unikālu kodu. Tādā veidā zinātniekiem un mediķiem, kas pētīs datubāzē esošo informāciju un paraugus nebūs pieejami pacientu personas dati.

Pacientu iesaistīšanu pētījumā nodrošina ārstējošais endokrinologs vai ģimenes ārsts pēc sekojoša plāna

Par 2.tipa cukura diabētu

2.tipa cukura diabēts ir visizplatītākā diabēta forma. To ierosina samazināta insulīna veidošanās aizkuņģa dziedzerī vai organisma nespēja izmantot saražoto insulīnu. Insulīns ir hormons, kas nodrošina glikozes uzņemšanu šūnās, kur tā kalpo par enerģijas avotu. Insulīna trūkums vai traucēta darbība noved pie situācijas, kad glikoze uzkrājas asinīs (veidojas hiperglikēmija) nevis tiek uzņemta un patērēta šūnās. Pēc Pasaules Veselības organizācijas datiem ar 2.tipa cukura diabētu

slimo 422 miljoni cilvēku, kas atbilst 8.5% pieaugušo populācijas visā pasaulē.

Sākotnējie 2.tipa cukura diabēta simptomi ir palielinātas slāpes un bieža urinēšana, palielināta apetīte, svara zudums, nogurums, roku un kāju tirpšana, tumši pigmentēti ādas laukumi, izplūdis redzes asums, biežas infekcijas un lēna brūču dzīšana. Ilgākā laika periodā var attīstīties sirds asinsvadu slimības, nieru darbības traucējumi, redzes traucējumi, nervu bojājumi, diabētiskā pēda un citi veselības traucējumi.

Veselīgs dzīvesveids, sabalansēta diēta, fiziskā aktivitāte un svara kontrole var būtiski palīdzēt novērst cukura diabēta risku un atvieglot slimības ārstēšanu. Agrīnās stadijās 2.tipa cukura diabēts var tikt kontrolēts izmainot dzīvesveidu, tomēr vēlākās stadijās visbiežāk ir nepieciešama antidiabēta medikamentu lietošana un insulīna terapija.

Lai samazinātu saslimšanas risku:

- **Centieties saglabāt ķermeņa masas indeksu zem 25kg/m²;**
- **levērojiet veselīgus ēšanas paradumus;**
- **Sekoļiet regulāri līdz asins glikozes līmenim;**
- **Centieties veikt fiziskas aktivitātes 30 līdz 60 min dienā.**

Skaidrojumi:

Ķermeņa masas indekss ir svara un auguma attiecība, kas tiek lietota, lai raksturotu ķermeņa masas atbilstību augumam (lieko svaru). To aprēķina svars (kg)/ (augums (m))². Normāls ķermeņa masas indekss pieaugušajiem ir starp 19 un 25 kg/m²